

”Jag måste få vara barnslig och ha kul!”

HÖJDARE Han har lämnat in polisbrickan för gott. Nu utmanar Krister Henriksson sin höjdskräck och flyger fyra meter uppe i luften som Karlsson på taket.

AV LOTTA PALMELIUS FOTO JULIA SJÖBERG



Världens bästa Henriksson i flygande fläng.

Sedan vi sett vår käre Wallander för evigt gå in i alzheimerdimman, har hans rollgestaltare **Krister Henriksson** själv gått i barndom. Lekfullt lycklig surrar han nu över tillorna på Stadsteatern i Göteborg som Karlsson på taket, denna lillgamla figur i ett barns kropp.

En uppsluppen glimt finns kvar i ögonen efter dagens repetitioner när Krister Henriksson träder in i teaterns fikarum. Karlsson-hängslena skymtar under rocken och gypadojorna skvallrar om ledigare sysslor. Han småpratar, gör sig ingen brådska och sätter på sig glasögon för att ”se vem jag pratar med”. Så lutar han sig tillbaka i soffan, skärper sinnena och... tystnad... tagning... klapp!

Du har alltså blivit ”en vacker, genomklok och lagom tjock man i sina bästa år”?

Krister Henriksson svarar inte direkt utan processar frågan och checkar av.

–Lagom tjock, yes! Vacker..., nja. Genomklok? Nej, men klokare, säger han och saktar av vid ”i sina bästa år”.

Han smakar på orden och låter dem svälla ut till en existentiell livsfundering.

–Ja, på ett sätt är jag i mina bästa år, på ett annat sätt kan jag också märka att jag blivit äldre. Men det är många fördelar med det. I den här åldern kan man jobba hur mycket som helst om man är frisk. Barnen har flugit hemifrån och det går att vara så egoistisk som man egentligen varit i hela sitt liv, säger han och hänvisar till den kämpiga föräldratiden.

–Det var slitigt att dela sin lust mel-

lan barn och ett yrke som man på ett sätt tyckte lika mycket om som barnen.

Då är vi redan där. Vid arbetsmanin, den han både hyllar och suckar över.

–Alltså, nu när vi 40-talister börjar bli pensionärer, då pratas det mycket om att gamla inte ska tvingas gå i pension. Varför ska folk inte få gå i pension som de alltid gjort? Vi 40-talister bestämmer igen! Vi är bortskämda med att ta för oss, säger han med lätt upprörd förtjusning.

Skulle bli läkare

Samtidigt konstaterar han att jobbheten har att göra med den ekonomiska resa många i den generationen gjort. Krister Henriksson själv växte upp i det lilla kustsamhället Grisslehamn i Roslagen. Pappan var fiskare, mamman hemmafru och de hade det inte särskilt gott ställt.

–Det viktigaste för dem var att ge mig en utbildning. De fick slita för det, så det blev väldigt angeläget för mig att lyckas för att inte göra dem besvikna.

Äldste sonen Krister skulle egentligen bli läkare. Han kom in på läkarlinjen, men började aldrig.

–Det var ju ett skimmer kring yrket läkare, så du kan förstå deras besvikelse när jag kom hem och sa att jag skulle bli skådespelare istället. Jag tror mamma aldrig riktigt kom över det.

Fast det tycks hon ändå ha gjort. När Krister Henriksson spelade *Doktor Glas* i London för ett par år sedan, låg modern på dödsbädden. Sonen hann inte hem i tid, men fick veta via systemen att mamma

”

I den här åldern kan man jobba hur mycket som helst om man är frisk.

Gunvor stolt konstaterat; ”tänk, så blev han ju doktor i alla fall!”.

Har du känt av din mammas besvikelse?

Han begrundar frågan och tar sats.

–Alltså, ja, det gjorde någonting med mig, kan jag se i efterhand. Mamma och pappa hade ju inget förhållande till det här yrket. Hur ska man avgöra om en skådespelare är bra? Vad är måttet på framgång för en skådespelare? Därför blev det väldigt viktigt för mig att tjäna pengar – det språket skulle de förstå.

Nu har han ju rätt mycket pengar efter Wallanderfilmerna. Närmare bestämt 36 miljoner, kunde mamman läsa i tidningen. Så visst hade hennes Krister lyckats.

–Typiskt för oss 40-talister är nog den där uppoffringen våra föräldrar gjorde för att vi skulle få utbildning. Att lyckas i sin karriär var ett sätt att säga tack.

Han jämför med sina egna barn födda på 1980-talet. För dem är det inte ett dugg viktigt att lyckas i karriären, de har andra prioriteringar. Unga kan jobba

Fortsättning på nästa sida ➔



Den aktuella rollen ser Krister Henriksson som en gåva till sina barnbarn. –Jag har försummat dem för mitt jobb och det måste ju vara kul att ha en morfar och farfar som spelar Karlsson på taket!

Krister Henriksson

Yrke Skådespelare.

Ålder 68 år.

Bor Lägenhet i centrala Stockholm, sommarhus i skärgården.

Familj Hustrun Cecilia Nilsson, skådespelare, barnen Jenny, Stina och Tobias samt fyra barnbarn.

Film- och tv-roller i urval *Wallander, Trolösa, Veranda för en tenor, Den gråtande ministern, Rederiet.*

Utmärkelser Kungens medalj, två Guldbaggar, Gösta Ekmanstipendiet, O'Neillstipendiet.

Aktuell Som Karlsson på taket på Göteborgs stadsteater.

➔ ihop pengar för att resa och surfa. Inget pensionssparande, där inte.

Krister Henriksson ojar sig över den synen på ekonomi. Han erkänner roat utan omsvep att trots långresor till Thailand och Indien, så åkte han business class första gången förra året då Unicef bjöd honom till Haiti.

Lite snål?

–Ja, det är ett arv hemifrån. Pengarna ska finnas som en buffert vid dåliga tider.

Han skruvar på sig av pengapratet, men kan inte släppa det. Får liksom inte ordning på sin relation till slantarna.

Så vad unnar du dig?

–Jaaa..., om jag går ut med någon och äter så kan jag ta notan – men jag tittar på summan först...

Han skrattar.

–Nej, men plötsligt blir det en press, alla frågar vad man gör med pengarna. Jag spekulerar inte, jag sätter in dem på banken bara fast det är låg ränta.

Och så väljer han sina sammanhang. Fet plånbok kan innebära andra kontaktytor än en mager börs.

–Jag tycker inte om att ta in på lyxhotell, vilket jag har råd med, för jag känner mig inte hemma att umgås med en vulgär överklass. Allt jag tycker om kostar inte pengar. Jag älskar naturen, att paddla, går hellre på kvarterskrogen än fina restauranger.

Pengar ger frihetskänsla

En sak är dock skönt med att vara stadd vid kassa; han slipper katastroftankar. Missar han ett flyg går det flera. Och blir jobbet outhärdligt och han hamnar i konflikt med regissören, kan han bara hoppa av.

Sådan lyx ger bättre sömn.

Nej, rent ekonomiskt skulle inte denna 68-åring behöva jobba. För ett par år sedan efter sista Wallanderfilmen, hade Krister Henriksson fått nog. Han var trött på att leverera. Ändå sitter han här nu, redo att ge göteborgarna sin egen goa Karlsson-gubbe kväll efter kväll hela våren.

–Ja, jag fick tänka om på den punkten.

Jodå, han försökte sluta jobba. Skulle flytta ut till lantstället, bara sitta med kaffekoppen och blicka ut över vattnet, ingen brådska med nånting.

Det gick två veckor. Sedan kom meningslösheten krypande.

–Jag kom inte upp ur sängen och till slut insåg jag; ”Jag har en depression!”, säger han uppsluppet och målar upp en scen över hur förfallet börjar: Ingen idé att klä på sig, det är ändå snart dags att gå och lägga sig. Inte en käft ute när alla flyttat in till stan, klockan två börjar man längta efter *Aktuellt*.

–Jag ringde mina barn, de var på jobbet och kunde inte prata. Jag ringde min



” Jag känner mig inte hemma att umgås med en vulgär överklass.

Krister Henriksson vill gärna skriva en bok – om han vågade. – Jag är en jävel på att smita undan den svåra punkten och frågan är om jag vill skriva det jag vill berätta och det folk egentligen vill läsa.

fru **Cecilia**, hon satt i möte... Ensamheten blev ju total!

Han skrattar och skakar på huvudet.

–Nej, det var hemskt! Den där ledighetslängtan är bara bullshit. Jag är väldigt glad över att få jobba.

Det är första gången Krister Henriksson spelar för barn. Och inte ens här kan man klämma in en enkel sportreporterfråga å la ”Hur känns det?” Svaret kräver omfattande förklaring.

–När man är på Dramaten säger många: ”Nu ska du väl göra King Lear och ta de där stooora rollerna”, säger han.

–Jag kan bli trött på det, för jag har ju gjort stora roller. Men jag ska liksom fylla nån förväntan om att bli en sån där gammal brölig skådespelare som står med kungakrona på scen. Det är ganska hopplös teater.

Klockren roll

När hustrun Cecilia kom med snilleblixten om Karlsson-rollen kändes det klockrent. För när man blir gammal vill man vara med unga och som ung vill man tillhöra det gamla gardet.

–Hade de frågat när jag var 40 om jag ville göra *Karlsson på taket* hade svaret blivit ”Absolut inte!”. För mig är det rätt ålder nu.

Det finns ett litet aber, ett fyra meter högt sådant: Världens bästa Henriksson är höjdrädd.

–Visst, men det mest kittlande är att utmana sig själv på det man är rädd för. Rädslan sitter ju bara i skallen.

Han berättar om sin mörkrädda mamma som inte var ensam en natt i huset vid havsbandet. När pappan dog för 17 år sedan ville hon flytta till stan. Ett kort försök gjordes, men snart var mamman tillbaka hemma i fiskeläget. Mörker-rädslan fick hon helt enkelt göra sig av med – den gick ju inte att ha.

–Så... ja, jag är höjdrädd. Men det kan jag ju inte vara om jag ska flyga. Jag får bestämma mig för att inte vara det.

Sedan 25-årsåldern har Krister Henriksson synt på stadsteatrar och Dramaten, i tv och på film. Han har spelat i över 120 filmer och tv-produktioner, däribland Wallanderfilmerna.

Saknar du Kurt?

–Nej, inte Kurt, men alla människor under de fem år filmerna spelades in. Att filma är så intensivt, det är som att leva i en cirkusfamilj.

Det var han själv som ville få en ände på polislivet och bad **Henning Mankell** skriva ett ordentligt slut så folk inte skulle tjata om ännu en film. Då kom de på idén med alzheimer.

–Jag menar, inte ens om man är polis i lilla Ystad kan man väl ha alzheimer. Lite mer kräver nog ystadsborna.

Alla 32 filmer var inte bra, anser Krister Henriksson, men sammantaget äng-

rar han dem inte. Den luggslitne kriminalaren har om inte annat varit ”en bra fläkskvål till rättsfällan” för seriösare saker. När skådespelaren i flera år turnerade med *Doktor Glas* över landet och i Finland och London, berodde de fulla salongerna inte så mycket på doktorn.

–Nej, jag visste ju att folk inte var där för att se Doktor Glas utan Kurt Wallander. Men det gjorde inte mig någonting. Nu får ni det här på köpet, tänkte jag.

Polisen och doktorn ingår i samma porträttsamling som *Den gråtande ministern* och Henning i *Veranda för en tenor*, lätt deprimerade män som lever för jobbet, dricker för mycket och flyr familjekraven.

Finns du själv där?

–Ja, jag vet inte... Men, visst, du har rätt, fast det är inget medvetet val. Jag blir vald till sådana roller. Det är väl så att jag kan utstråla nån sorts melankoli eller sorgsenhet som de valt att ta fram. Men jag är ingen deprimerad sate, verkligen inte!

Tappade geisten

Han vill balansera upp alla skrivelser om dysterheten, som han har svårt att känna igen sig i.

–Mitt i alltihopa är jag en glad skit med mörka sidor. Andra som läst något om mig kan påpeka; ”guuu, vad du verkade låååg!”, säger han med spelad kuratorsröst och huvudet på sned och kastar sedan över frågan:

–Tycker du att jag verkar låg?

Nej...

–Alltså, jag tror vi alla har en mörk klangbotten. Man kommer hit och gör ett liv och när man sedan ska gå tillbaka in i döden, bortsett från hur många barn man har och hur många som älskar en, så måste man gå själv den sista biten. Och du kan ingenting – apropå 36 miljoner – ta med dig dit du går.

Manligt svärmod är också ofta det som serveras på scen, menar Krister Henriksson. Senast på Dramaten spelade han Willy Loman i *En handelsresandes död*, den försupne familjetyrannen som lever i en livslögn med familjen som medberoende.

–Det är en jättebra roll på många sätt. Men det kom till en punkt när jag till sist satt och tänkte ”Nä, jag orkar f-n inte gasa ihjäl mig ikväll igen!”

Hela den hösten låg det en mörk skugga över skådespelaren. Hustrun noterade att han tappat geisten och aldrig var riktigt glad. Han började gå i samtal. Efter att terapeuten sett föreställningen, sa han till Krister Henriksson; ”Du spelar den här personen så fullt ut att det nästan gör ont i magen på mig. Tror du inte att det påverkar dig själv?”

Han gör en paus och tittar uppåt som att polletten ramlar ner.

–Plötsligt förstod jag! Det är klart att det påverkar mig jättemycket. Jag har känt att jag inte får tänka så, för då orkar jag inte spela roller. Det blev en ny insikt med skådespeleriet.

Han skrattar till lite generat.

–Nu måste jag ta hänsyn till det om jag vill leva ett fullt liv. Där kommer *Karlsson på taket* in – jag måste få vara barnslig och ha kul!

Men efter så lång erfarenhet, lär man sig inte att...

–... skydda sig?

Ja..?

–Nja, jag har ju filmat mycket och då kan man inte skydda sig, för det märks medsamma i kameran. Man måste vara fullt ut annars blir det inte bra. Det går lättare på scen, men jag har svårt för det, för då tycker jag inte det är så kul att spela. Det roligaste med det här yrket är att få gå fullt ut, spränga nån sorts vall.

Spränga gränser, var det det som lockade dig bort från att bli fiskare?

–Jag kände jättetidigt som Karlsson på taket; jag vill ha roligt och livat och lajbans – annars är jag inte med! Och Grisslehamn var för mycket Jantelag. När jag var liten kom sommargäster som hade andra kläder, andra vanor, pratade annorlunda. Det hemska var att man började skämmas för sin egen kultur. Jag såg att det fanns större världar.

Känner sig hemma i Ystad

Fortfarande känner Krister Henriksson samhörighet med ett litet kustsamhälle, därför trivdes han så bra i Wallanders Ystad. Men till skillnad från den skånska staden kan han inte förhålla sig till Grisslehamn.

–Jag vet inte hur jag ska bete mig längre när jag kommer till Grisslehamn. Om jag hälsar är jag rädd att folk ska tycka; ”guuu, vad han vill vara gemen med alla nu då!”. Och hälsar jag *inte* kan folk tycka; ”guuu, vad han har blivit märkvärdig!”

Han tackar dock hemorten för en evig vaccination mot Jantelagen, något som har behövts i detta yrke.

Fiskarsonen visste precis hur han skulle bete sig på Dramaten, om han bara såg teaterhuset som en grisslehamnsk miniatyrvärld.

Han berättar om första mötet med teatermiljön, med blicken under lugg som den pojkspoling han var.

–När jag träffade skådespelare så tyckte jag att de var så... roliga. Det verkade vara en sån underbar värld! Så det var inte ett yrke jag längtade till, det var en värld. Och den världen trivs jag fortfarande väldigt bra i. □

UR ARKIVET



FOTO SVT/ÖPPET ARKIV

1992

Spelar fartygsintendent i *Rederiet*, den längsta dramaserien i svensk tv-historia i 318 avsnitt under 20 säsonger. Intendent Björn Lindman är seriens fulaste fisk och sysslar med sexuellt utnyttjande, utpressning och knarksmuggling.



1998

Får en Guldbagge för sin roll som den lätt försupne och ofta frånvarande pappan i *Veranda för en tenor*. Här med **Martin Melin** som spelar sonen.



2012

På Guldbaggegalan med makan **Cecilia Nilsson**, då hon får en guldbagge för bästa kvinnliga biroll i *Simon och ekarna*.